

Алла Миколаївна Осадча

Українська символіка в дизайні

УДК 745.4:7.041.5 (477)

DOI <https://doi.org/10.24195/artstudies.2025-3.21>

Алла Миколаївна Осадча
доктор філософії з дизайну,
старший викладач кафедри графічного
дизайну
Київський національний університет
технологій та дизайну
ORCID: 0000-0001-5153-8028

Стаття надійшла в редакцію: 28.05.2025

Стаття прийнята: 24.06.2025

Опубліковано: 14.10.2025

Стаття присвячена аналізу української символіки в контексті сучасного дизайну. Метою дослідження є вивчення історичних витоків української символіки та її трансформації в умовах сучасних дизайнерських практик. У роботі розглянуто, як національні мотиви, орнаменти та кольори використовуються у графічному дизайні, брендингу, моді, архітектурі й інтер'єрі, а також у цифрових ілюстраціях і мультимедійних продуктах. Окрім того, увага зосереджена на соціокультурному контексті використання української символіки та її впливі на формування національної ідентичності. Методологія дослідження ґрунтується на комплексному підході, що поєднує історико-культурний, семіотичний і дизайнерський аналіз. Для досягнення мети використовуються такі методи, як контент-аналіз, порівняння та інтерпретація візуальних матеріалів, а також вивчення прикладів сучасного застосування українських символів у креативних індустріях. Одним з основних завдань є також аналіз етичних аспектів використання національної символіки в дизайні та її ролі у формуванні культурної дипломатії. Новизна дослідження полягає в тому, що у статті вперше систематизовано досвід використання традиційних українських символів у сучасному дизайні, зокрема в таких сферах, як графічний дизайн, брендинг, мода, архітектура та цифрове мистецтво. Особлива увага приділяється новітнім підходам до поєднання традиційної символіки з актуальними трендами у візуальній культурі, а також впливу цих процесів на популяризацію української культури у глобальному контексті. Практична значущість дослідження полягає в можливості використання отриманих результатів для розроблення рекомендацій щодо етичного та професійного використання української символіки в дизайнерських проєктах, а також для підтримки ініціатив у сфері культурної дипломатії. Окрім того, результати роботи можуть бути корисними для дизайнерів, художників, архітекторів та інших представників креативних індустрій, які працюють з національними мотивами у своїй практиці. Основні результати дослідження підтверджують, що українська символіка, зокрема орнаменти, кольори й образи, активно інтегрується в різних сферах сучасного дизайну, зберігає водночас своє культурне й історичне значення. Встановлено, що сучасне трактування національних символів сприяє формуванню позитивного іміджу України як культурно багатой держави, водночас підтримує її культурну ідентичність на міжнародній арені. Окрім того, виявлено, що використання української символіки в моді, архітектурі й інтер'єрі набирає популярності, надаючи цим сферам нових інтерпретацій і смислів. Підкреслено, що ефективне використання української символіки в дизайні сприяє збереженню культурної спадщини, підтримує національну ідентичність і сприяє розвитку креативних індустрій. Застосування традиційних мотивів у сучасному дизайні є важливим елементом культурної дипломатії і може стати потужним інструментом для подальшого просування української культури на міжнародній арені. Однак для збереження етичних стандартів і автентичності символів необхідно здійснювати постійну наукову та практичну підтримку процесу адаптації традиційних мотивів до сучасних дизайнерських реалій.

Ключові слова: українська символіка, дизайн, національні мотиви, орнаменти, брендинг, креативна індустрія, вишивка, народне мистецтво, ідентичність, архітектура.

Постановка проблеми. Актуальність статті визначається посиленням інтересу до національної ідентичності в умовах глобалізаційних викликів і воєнної агресії, що триває, проти України. У сучасному контексті візуальні символи відіграють провідну роль у вираженні культурної самобутності та збереженні історичної спадщини. Інтеграція українських національних образів у дизайні не лише надає естетичного характеру, а й виступає потужним інструментом візуального опору, утвердження національної єдності та гідності, що зумовлює особливу актуальність цієї теми сьогодні.

Дизайн як візуальна мова має істотний вплив на формування громадської свідомості, зокрема серед молоді. Використання української символіки у брендингу, цифровому середовищі, інтер'єрах чи пакуванні сприяє поширенню культурних кодів, зміцнює емоційний зв'язок із традицією та водночас оновлює її образ. Це дає змогу не лише

подолати застарілі уявлення, що виникли під впливом радянського минулого, а й сформувати сучасне та привабливе бачення української культури як усередині країни, так і на міжнародному рівні.

Особливого значення набуває і стрімкий розвиток креативних індустрій, у яких українські етнічні мотиви активно адаптуються для комерційного й соціального використання. Нове трактування традиційних орнаментів, кольорових схем, шрифтів і символів потребує ґрунтовного аналізу й осмислення. Це зумовлює потребу в науковому супроводі процесів, формуванні рекомендацій щодо відповідального й професійного застосування національних елементів у дизайні.

Окрім того, актуальним є питання збереження та трансформації нематеріальної культурної спадщини в умовах сучасності. Із підвищенням інтересу до автентичної культури зростає потреба

у фіксації, переосмисленні й адаптації елементів традиційної символіки до нових дизайнерських підходів. Це дозволяє поєднати традицію та інновацію, зберігати водночас глибокий зміст і забезпечувати привабливість символів для молодого покоління.

Зрештою, дослідження української символіки в дизайні сприяє формуванню позитивного образу України на міжнародній арені. У сучасних умовах культурна дипломатія посідає важливе місце в комунікації із глобальною спільнотою, і саме візуальна мова дизайну здатна ефективно презентувати країну як модерну, самобутню і відкриту до світу. Тож розроблення і впровадження національної символіки у візуальне мистецтво є не лише творчим завданням, а й стратегією утвердження культурної суб'єктності України.

Аналіз актуальних досліджень. Віддаючи належне вже здійсненим в Україні протягом останніх років працям і публікаціям із проблематики вітчизняного дизайну (Рижова та ін., 2017; Сбітнева, 2015; Скляренко & Ляшевський, 2010), варто наголосити, що окремі питання все ще перебувають поза увагою науковців. Зокрема це стосується багатьох українських брендів.

Мета статті. Метою статті є систематизація й узагальнення відомостей про українську символіку в дизайні.

Методологія дослідження ґрунтується на міждисциплінарному підході, що поєднує історико-культурний аналіз, візуально-комунікативні методи й елементи етнографії. Для вивчення трансформації традиційних символів використовуються методи контент-аналізу візуальних матеріалів, порівняльного аналізу зразків дизайну різних періодів, а також інтерпретативний підхід до розкриття семантики української орнаментики, кольорових кодів і знакових елементів у сучасному креативному середовищі. Дослідження також спирається на аналіз практик застосування символіки у брендингу, рекламі та цифрових медіа.

Результати та їх обговорення. Українська символіка є однією з найбільш багатозначних і глибоких складових частин української культурної спадщини. Вона розвивалась через століття, відображаючи не лише унікальні художні традиції, але й духовний світ народу, його взаємозв'язок із природою, суспільними процесами й історичними подіями. Перші знаки й символи, що з'являлись на теренах сучасної України, були результатом глибокого взаємопроникнення світоглядів різних культур і народів, які жили на цих землях: від скіфів і давніх слов'ян до готів і греків. Однак значення цих символів зберігалось і трансформувалося, перебуваючи під впливом християнства, культури Козаччини, а також зростання національних прагнень у XIX–XX ст. Отже, українська символіка завжди була динамічною, вбирала в себе елементи різних

культурних традицій, що сприяло її еволюції, що зумовлює її актуальність навіть нині (Сбітнева, 2015).

У табл. 1 пропонується чітке розмежування основних аспектів української символіки, що охоплює як історичний контекст її розвитку, так і сучасні функції в мистецтві, дизайні та побуті.

Походження численних символів в українській культурі можна простежити до давніх праслов'янських вірувань, що надавали великого значення природним явищам і елементам навколишнього світу. Наприклад, сонце, як джерело життя та сили, стало однією з основних тем у символіці. У дохристиянські часи сонце було джерелом світла, тепла й родючості, його зображення на глиняному посуді, у вишивці та гравюрах надавали предметам магічного значення. Важливими також були солярні знаки, як-от коло із променями, що символізували нескінченність часу та циклічність природи. Ці образи поступово адаптувались до християнського світогляду, перетворюючись на хрест, що став основним символом християнства. Символіка хреста стала не лише релігійним знаком, а й частиною культурної ідентичності, закріплюючись у мистецтві, архітектурі та побуті.

Еволюція символів також була тісно пов'язана з історичними змінами, які відбувались на українських землях. Під час Козацької доби українська символіка здобула нове значення, яке відображало політичні, військові й культурні прагнення українського народу. Герби, прапори, козацькі прапори та вишиванки ставали засобами не тільки самовираження, а й боротьби за незалежність. Відомий герб «Тризуб» став символом козацької державності, а також увійшов у геральдику, зберігаючи своє значення як ознака гідності, честі та сили. Національна символіка, що виникла в цей період, стала важливим елементом в утвердженні національної ідентичності, відображала прагнення українців до незалежності.

Окрім цього, важливим складником є семантика традиційних орнаментів, що надають культурним знакам глибокого символічного змісту. У народному мистецтві, зокрема вишивці, кераміці та ткацтві, орнаменти не лише виконували декоративну функцію, а й мали сакральне значення. Одним із найбільш поширених орнаментів є «дерево життя», яке символізує нескінченний цикл життя, взаємозв'язок поколінь, а також гармонію між людиною і природою. «Вічний» мотив дерева, що «росте» від коріння до неба, відображав віру у безперервність існування і важливість зв'язку між світом живих і мертвих. Подібні символи також зображено на народних рушниках, де вони часто виступають як обереги, захищають людину від злих духів, хвороб і нещастя.

Іншими важливими елементами української символіки є кольори, кожен із яких має своє

Таблиця 1

Історико-культурні витоки української символіки

Розділ	Опис	Приклад символів
Походження символів	Українська символіка має багаті історичні корені, які формувалися під впливом різних культур і народів. Перші символи виникли на теренах сучасної України у праслов'янських віруваннях, де вони були пов'язані із природними явищами.	Сонце, хрест, дерево життя, солярні знаки, півень.
Еволюція символів	Символи змінювались через історичні етапи: від дохристиянських часів до християнства, до Козацької доби та національного відродження. Вони адаптувались під нові світоглядні впливи та ставали частиною культурної ідентичності.	Герб «Тризуб», козацькі прапори, хрест, дерево життя, образи, що символізують силу та незалежність.
Семантика орнаментів	Орнаменти в народному мистецтві мають глибокий сакральний зміст. Вони символізують зв'язок між людиною і природою, оберігають від злих сил і несуть у собі певний життєвий цикл.	Дерево життя, спіралі, коло, хрест, рослинні елементи, геометричні орнаменти.
Семантика кольорів	Кольори в символіці виконують важливу роль, кожен із них має своє значення: червоний – життєва сила, блакитний – мир і чистота, чорний – земля і траур, білий – чистота й духовне очищення.	Червоний, білий, чорний, блакитний, зелений.
Семантика образів тварин і птахів	Тварини й птахи мають сакральне значення і символізують різні аспекти людського життя, як-от сила, відвага, пробудження і зв'язок із природою.	Півень, лев, кінь, ластівка, орел.
Функція символіки в народному мистецтві	Символи в народному мистецтві виконували захисну функцію, оберігали людей від негативних впливів. Вони також виражали соціальні та релігійні переконання через орнаменти на рушниках, посуді, одязі.	Орнаменти на рушниках, декоративні елементи на кераміці та посуді, символи на дверях будинків.
Функція символіки в побуті	Символіка використовувалась у повсякденному житті як обереги. Вона забезпечувала захист від злих духів, хвороб, нещастя. Символи на одязі та вишиванках мали магічне значення, захищали носія.	Вишиванки, рушники, обереги, декоративні елементи на посуді та меблях.
Функція символіки в обрядових практиках	Символи виконували ритуальні функції, часто виступали як частина обрядів, як-от весілля, народження дитини, похорон. Вони мали магічну та сакральну роль, оберігали людину від нещастя і забезпечували благополуччя.	Весільні рушники, прикраси на похоронних предметах, обереги для немовлят, обряди з використанням кольорів і орнаментів.
Роль символіки у формуванні національної ідентичності	У символах початку XIX ст. закріплюється відродження національної ідентичності. Вони стають основою культурної боротьби за незалежність, відображають прагнення українців до своєї державності.	Герб «Тризуб», національні кольори, традиційні вишиванки й орнаменти.
Роль символіки в мистецтві та дизайні	Сучасний дизайн бере за основу українську символіку, адаптує її до сучасних естетичних вимог. Традиційні орнаменти й образи можуть бути використані у брендингу, графічному дизайні, архітектурі.	Використання тризуба в гербах, орнаментів у сучасних вишиванках, символів на рекламних матеріалах.
Ритуальна роль символів	Вірування і обряди, пов'язані із символами, стали основою ритуальних функцій у народному житті. Символи повсякденного вжитку виконували не лише декоративну, але й магічну функцію.	Декоративні елементи, обереги, символи на дверях, вишиванках, рушниках, посуді.
Сакральне значення символів	Багато символів мали сакральне значення, оскільки вони були пов'язані з релігійними віруваннями та практиками. Це також стосується символів християнського віросповідання, які були запроваджені в українську культуру.	Хрест, сонце, зображення святих, святкові орнаменти на церковному одязі та предметах.
Міжкультурні впливи на символіку	Українська символіка зазнала значного впливу від сусідніх народів, польські, російські, угорські, а також від традиційних європейських і близькосхідних культур. Це сприяло збагаченню і різноманітності знакових систем.	Солярні знаки, східні орнаменти, церковні зображення з Європи.
Відродження та популяризація символіки в сучасному контексті	В умовах сучасних глобалізаційних процесів символіка набуває нових значень, зберігає свою глибоку сутність. Вона виступає елементом національної гідності та культурної автономії в міжнародному контексті.	Національні герби, українські орнаменти на одязі, у дизайні, брендингу.

Джерело: розроблено автором.

значення. Червоний колір символізує життєву силу, любов і захист, застосовували в орнаментах, що прикрашають одяг, рушники, тканини й інші побутові предмети. Блакитний і синій кольори традиційно асоціюються з водою і небом, відображають бажання чистоти, миру та спокою. Чорний колір часто використовується як символ землі, смерті та трауру, тоді як білий символізує чистоту, невинність і духовне очищення. В окремих регіонах України застосування кольорів мало свою специфіку, яка залежала від місцевих традицій та історичного контексту (Рижова та ін., 2017).

Образи тварин і птахів є одним з основних складників народної символіки. Багато з них мали сакральне значення і відображали взаємозв'язок між людиною та природою. Півень, що вважався символом пробудження, відображав початок нового дня і уособлював життєву силу. Лев був символом хоробрості, сили та відваги, а кінь, особливо в козацькій традиції, був символом шляхетності, свободи та гідності. Декоративні зображення тварин і птахів бачимо на рушниках, тканинах, вишиванках і навіть на посуді, де вони виступали як обереги, що охороняли від злого ока та нещастя.

Функції символіки в народному мистецтві були багатогранними. Одна з основних функцій – охоронна роль, оскільки символи часто використовувалися як засоби захисту від негативних впливів: злих духів, хвороб, нещастя. Вишивка, прикраси й орнаменти на будівлях часто виконували магічну функцію, забезпечували захист домівки та її мешканців. Наприклад, на дверях хати або на покутті можна було побачити зображення сонця чи хреста, які були символами захисту і благополуччя. Рушники, використовувані в обрядах, також не лише слугували елементами декору, але й оберігали від нечистої сили.

Окрім цього, символіка в народному мистецтві виконувала важливу соціальну функцію. Через орнаменти й кольори люди передавали інформацію про свою соціальну приналежність, статус, а також про емоційний стан. Весільні рушники з традиційними орнаментами відображали статус нареченої і нареченого, вказували на їхній соціальний стан і походження. Словесні та графічні символи, що використовувалися під час обрядів, дозволяли людям виражати свої почуття, переконання та ставлення до світу (Хмельовський, 2008). Ритуальна функція символіки також є дуже важливою. Численні обряди, що супроводжували народне життя, містили символічні елементи, які мали сакральний зміст. Вишивка, кольори, орнаменти мали визначену роль у таких обрядах, як весілля, похорон, народження дитини. Наприклад, на весільних рушниках зображувалися символи родючості, що мали забезпечити подружжю благополуччя і процвітання. Під час похоронних обрядів використовувалися орнаменти, що символізували

зв'язок з потойбічним світом і вказували на шанування предків.

Особливу роль відігравали обереги, які візуально символізували зв'язок людини із природою і духовним світом. Вони допомагали зберігати гармонію в житті, захищати від лихих сил і привертати удачу. Такі обереги, як «дерево життя», «коло», «хрест», стали частиною щоденного життя і мистецтва, виконували як ритуальну, так і декоративну функцію.

Декоративна функція символіки в народному мистецтві була також важливою. Орнаменти, виконані на тканинах, кераміці, меблях, створювали візуальний образ культурної традиції. Кожен елемент мав своє специфічне значення і водночас був частиною загальної картини світу, де символи не тільки захищали, але й дарували красу (Niklewicz, 2017; Aydın et al., 2018).

Українська символіка також мала велику роль у формуванні національної ідентичності, особливо під час національного відродження в XIX ст. Традиційні символи стали засобом культурної самоідентифікації, виявом боротьби за збереження національної гідності та незалежності. Вони дозволяли українцям зберігати свою культуру й мову навіть в умовах політичного та культурного гноблення.

У сучасному контексті вивчення української символіки стало важливим етапом для збереження національної пам'яті та культурної спадщини. Традиційні символи адаптуються до нових умов, зберігають водночас свою значущість і допомагають зміцнювати національну ідентичність у світі глобалізації. Вони є важливим джерелом натхнення для сучасних дизайнерів, художників і культурних діячів, які прагнуть зберегти автентичність в умовах швидких змін.

В умовах глобалізації та пошуку власної ідентичності сучасний український дизайн активно звертається до національних символів і мотивів. Традиційні елементи, що сформувались протягом століть, зазнають нової інтерпретації, стають важливими складниками графічного дизайну, брендингу й ілюстрації. Станом на 2025 р. використання української символіки не лише зберігає культурні традиції, а й сприяє популяризації української культури на міжнародному рівні.

Одним із найпомітніших напрямів є використання українських орнаментів, кольорів і символів у графічному дизайні. Традиційні мотиви, як-от петриківка, вишивка, солярні знаки, спіралі та кольори (червоний, чорний, білий), посідають центральне місце в сучасних візуальних концепціях. Вони не тільки відображають національну ідентичність, але й адаптуються до сучасних естетичних вимог. Український графічний дизайн поєднує в собі сучасні технології та традиційні техніки, що дозволяє створювати інноваційні продукти, які вражають як своєю автентичністю, так і актуальністю.

У брендингу використання українських символів стало важливим інструментом для формування корпоративного іміджу. Наприклад, національні мотиви часто використовуються в логотипах компаній, що прагнуть підкреслити свою приналежність до української культури. Відомі бренди, як-от «Моршинська» (рис. 1) і «Оболонь», використовують у своїх логотипах елементи народної символіки, що підкреслює їхній зв'язок з Україною та місцевими традиціями. Такий підхід допомагає брендам вирізнитись на глобальному ринку та створювати емоційну прив'язку до своєї цільової аудиторії.

Ілюстрації, виконані у стилі української народної творчості, також популярні в сучасному дизайні. Вони використовуються у книгах, плакатах, рекламних матеріалах та інтернет-контенті. Ілюстрації, що поєднують елементи традиційного народного мистецтва із сучасними трендами, стають символами національного відродження. Останнім часом усе більше дизайнерів звертаються до стилістики українських писанок, малюнків на кераміці, що надають роботам особливого шарму та глибини.

Сучасні художники-ілюстратори активно використовують національні символи у своїх роботах. Вони поєднують стародавні мотиви із сучасними візуальними мовами, створюють оригінальні образи. Такий підхід дозволяє зберегти історичну спадщину, водночас адаптувати її до сучасних реалій.

На другому плані зазначимо використання української символіки в інших сферах дизайну, як-от мода, архітектура й інтер'єр. Останніми роками українські дизайнери, архітектори та стилісти активно включають традиційні символи у свої колекції та проекти. Наприклад, використання вишивки на сучасному одязі стало не лише даниною традиціям, а й модним трендом. Вишиванки, які ще нещодавно вважалися частиною

народного костюма, нині з'являються в колекціях відомих українських брендів, як-от «Frolov» (рис. 3) або «Poustovit». Ці елементи додають одягу унікальності та сприяють підвищенню інтересу до української культури у світі.

Інтер'єри з українськими акцентами стають популярними як у приватних оселях, так і у громадських просторах. Використання традиційних орнаментів на текстилі, меблях і аксесуарах створює атмосферу затишку та єдності з національними традиціями. Архітектори також починають активно використовувати мотиви української культури в дизайні громадських і культурних установ, як-от музеї, театри й адміністративні будівлі. Це не лише підкреслює унікальність кожного проєкту, але й відображає зв'язок між історією та сучасністю.

Вдалим прикладом використання української символіки в сучасному креативному середовищі є колекції одягу, що поєднують традиційні елементи української вишивки із сучасними модними тенденціями. Колекції використовують символи з народного мистецтва, але адаптовані під сучасні матеріали та техніки, що дозволяє по-новому осмислити українську ідентичність через моду.

Рис. 2. Використання елементів українського дизайну в рекламі напоїв «Оболонь»

Джерело: <https://gbs.com.ua/ua/projects/ohytskye-pivo/>

Рис. 1. Використання елементів українського дизайну в рекламі бренду «Моршинська»

Джерело: <https://creativity.ua/marketing-and-advertising/morshynska-plus-antioxi-water-voda-zbahachena-zdorov-iam/>

Рис. 3. Vogue Ukraine Showcase 2024: бренд FROLOV

Джерело: <https://vogue.ua/article/fashion/brend/vogue-ua-showcase-2024-brend-frolov-54856.html>

Рис. 4. Бренд POUSTOVIT

Джерело: <https://jetsetter.ua/brend-poustovit-predstavil-novuyu-kollektsiyu-na-mercedes-benz-fashion-days-tbilisi/>

Узагальнюючи сучасні підходи до використання українських символів у дизайні, можна зазначити, що національні мотиви не лише залишаються важливим елементом візуальної культури, а й здобувають нову популярність у сучасному дизайні. Вони стають не лише естетичними виразами національної ідентичності, але й важливими інструментами культурної дипломатії. Сучасні дизайнери, архітектори, художники та стилісти продовжують розвивати й адаптувати традиційні мотиви, створюють нові форми, які резонують із сучасним суспільством. Українська символіка стає важливим елементом не лише на локальному, але й на глобальному рівні, покращує культурну репутацію країни у світі.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Підсумовуючи аналіз теми «Українська символіка в дизайні», варто відзначити, що візуальна спадщина українського народу набуває нової актуальності в контексті сучасних суспільно-політичних викликів. Ті символи, що формували національну ідентичність протягом століть, нині активно втілюються в різноманітних дизайнерських напрямках – від традиційної графіки до сучасних цифрових рішень. Це сприяє не тільки оновленню візуального простору, але й посиленню національної консолідації, що особливо важливо в умовах війни та боротьби за культурну самостійність.

Варто наголосити, що вживання української символіки в дизайні виходить за межі естетики – воно несе глибокий зміст, пов'язаний із передачею історичної пам'яті, національних цінностей і спільного культурного досвіду. У цьому контексті візуальна мова символів перетворюється на

ефективний інструмент міжкультурного діалогу, що здатен впливати на громадську свідомість і укріплювати відчуття належності до української традиції.

Сучасний дизайнерський підхід відкриває широкі можливості для переосмислення і адаптації національної символіки відповідно до актуальних тенденцій. Стилзація шрифтів, орнаментика, колористика й елементи народного мистецтва набувають нового звучання, зберігають водночас свою глибинну культурну суть. Такий процес потребує наукового осмислення і етичного підходу, щоби уникнути поверхневого трактування або комерціалізації елементів, що мають сакральне значення для нації.

Значну роль у просуванні українських символів у сучасному візуальному середовищі відіграють фахівці креативних індустрій – дизайнери, митці, ілюстратори. Вони виступають посередниками між традицією і новітніми підходами, допомагають національній культурі знайти нові форми вираження і охопити широку аудиторію. Завдяки їхній діяльності елементи української символіки активно впроваджуються в айдентику брендів, соціальні ініціативи, освітні та культурні продукти.

Варто також відзначити значення української символіки у формуванні позитивного міжнародного іміджу. Візуальне мистецтво, що поєднує національну автентичність із сучасними дизайнерськими підходами, виступає потужним інструментом культурної дипломатії. Такий дизайн підвищує зацікавлення українською культурою з боку світової спільноти, сприяє розвитку партнерства, розширенню туристичних і комерційних можливостей.

З огляду на це вивчення та цілеспрямоване впровадження української символіки у сфері дизайну є не лише актом збереження культурної спадщини, а й вагомим внеском у стале національне відродження. У період, коли українське суспільство відновлює власну ідентичність, дана тема є надзвичайно актуальною як для внутрішньої культурної мобілізації, так і для ефективного представлення України на міжнародній арені.

Перспективи подальших наукових розвідок. Майбутні дослідження теми «Українська символіка в дизайні» відкривають широкі можливості як для глибокого вивчення історичних основ візуальної культури, так і для аналізу сучасних способів переосмислення національних образів у сфері креативних індустрій. Серед найбільш перспективних напрямів – дослідження інтеграції української символіки у сферу брендингу, цифрового дизайну, архітектури й моди, що сприяє глибокому розумінню взаємодії традиційних цінностей із новітніми формами візуальної комунікації. Особливу наукову значущість має комплексний підхід, що охоплює дисципліни, пов'язані з дизайном, етнокультурними студіями та комунікаційними практиками.

У перспективі важливо акцентувати увагу на питаннях коректного та відповідального використання українських символів, їхньої адаптації до умов глобалізованого світу, а також на їхній ролі у формуванні колективної культурної ідентичності. Варто також посилити дослідження символіки як інструменту міжнародної культурної взаємодії, що сприяє утвердженню позитивного іміджу України на світовій арені. Такі наукові розвідки не лише підтримують розвиток національного дизайну, а й відіграють ключову роль у збереженні й актуалізації української культурної спадщини для майбутніх поколінь.

ЛІТЕРАТУРА

1. Рижова, І. С., Прусак, В. Ф., Мигаль, С. П., Резанова, Н. О. (2017). *Дизайн середовища. Словник-довідник*. Львів : Простір-М.
2. Сбітнієва, Н. Ф. (2015). Тенденції розвитку сучасного графічного дизайну: повернення до рукотворності. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*, (4), 60–66.
3. Скляренко, Н. В., Ляшевський, О. В. (2010). Сутність і призначення логотипу. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*, (6), 91–95.
4. Хмельовський, О. М. (2008). *Графічний дизайн*. Луцьк: Терен.

5. Niklewicz, K. (2017). *We need to talk about the EU: European political advertising in the post-truth era*. Brussels: Wilfried Martens Centre for European Studies.
6. Aydın, B. O., Şahin, E., Duğan, Ö. (Eds.). (2018). *Public relations and advertising theories: Concepts and practices*. Berlin: Peter Lang.

REFERENCES

1. Ryzhova, I. S., Prusak, V. F., Myhal, S. P., & Riezanova, N. O. (2017). *Dyzain seredovyscha. Slovyk-dovidnyk* [Environment design. Dictionary-reference]. Lviv: Prostir-M [in Ukrainian].
2. Sbitnieva, N. F. (2015). Tendentsii rozvytku suchasnoho hrafichnoho dyzainu: povernennia do rukotvornosti [Trends in the development of modern graphic design: a return to handiwork]. *Visnyk KhDADM*, 4, 60–66 [in Ukrainian].
3. Skliarenko, N. V., & Liashevskiy, O. V. (2010). Sutnist i pryznachennia lohotypu [The essence and purpose of the logo]. *Visnyk KhDADM* [Herald of KhDADM], 6, 91–95 [in Ukrainian].
4. Khmelovskiy, O. M. (2008). *Hrafichnyi dyzain* [Graphic design]. Lutsk: Teren [in Ukrainian].
5. Niklewicz, K. (2017). *We need to talk about the EU: European political advertising in the post-truth era*. Brussels: Wilfried Martens Centre for European Studies.
6. Oğuz Aydın, B., Şahin, E., & Duğan, Ö. (Eds.). (2018). *Public relations and advertising theories: concepts and practices*. Berlin: Peter Lang.

Ukrainian symbolism in design

Alla Mykolaivna Osadcha
Doctor of Philosophy in Design,
Senior Lecturer at the Department
of Graphic Design
Kyiv National University
of Technologies and Design
ORCID: 0000-0001-5153-8028

The article is devoted to the analysis of Ukrainian symbolism in the context of modern design. The aim of the research is to study the historical origins of Ukrainian symbolism and its transformation in the context of modern design practices. The work examines how national motifs, ornaments and colors are used in graphic design, branding, fashion, architecture and interior, as well as in digital illustrations and multimedia products. In addition, attention is focused on the socio-cultural context of the use of Ukrainian symbolism and its influence on the formation of national identity. The research methodology is based on a comprehensive approach that combines historical and cultural, semiotic and design analysis. To achieve the goal, such methods as content analysis, comparison and interpretation of visual materials, as well as the study of examples of the modern use of Ukrainian symbols in creative industries are used. One of the main tasks is also to analyze the ethical aspects of the use of national symbolism in design and its role in the formation of cultural diplomacy. The novelty of the study lies in the fact that the article systematizes for the first time the experience of using traditional Ukrainian symbols in modern design, in particular in such areas as graphic design, branding, fashion, architecture and digital art. Special attention is paid to the latest approaches to combining traditional symbolism with current trends in visual culture, as well as the impact of these processes on the popularization of Ukrainian culture in a global context. The practical significance of the study lies in the possibility of using the results obtained to develop recommendations for the ethical and professional use of Ukrainian symbols in design projects, as well as to support initiatives in the field of cultural diplomacy. In addition, the results of the work may be useful for designers, artists, architects and other representatives of the creative industries who work with national motifs in their practice. The main results of the study confirm that Ukrainian symbols, in particular ornaments, colors and images, are actively integrated into various areas of modern design, while maintaining their cultural and historical significance. It has been established that the modern interpretation of national symbols contributes to the formation of a positive image of Ukraine as a culturally rich state, while supporting its cultural identity in the international arena. In addition, it has been found that the use of Ukrainian symbols in fashion, architecture and interior design is gaining popularity, giving these areas new interpretations and meanings. Conclusions. It is emphasized that the effective use of Ukrainian symbols in design contributes to the preservation of cultural heritage, supports national identity and promotes the development of creative industries. The use of traditional motifs in modern design is an important element of cultural diplomacy and can become a powerful tool for the further promotion of Ukrainian culture in the international arena. However, in order to preserve ethical standards and the authenticity of symbols, it is necessary to provide constant scientific and practical support for the process of adapting traditional motifs to modern design realities.

Keywords: Ukrainian symbolism, design, national motifs, ornaments, branding, creative industry, embroidery, folk art, identity, architecture.